

ETÄVARHAISKASVATUS
OPAS VARHAISKASVATUKSEN
HENKILÖKUNNALLE

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Satakunnan piiri

LAPSET ENSIN

Alkusanat

Etävarhaiskasvatuksen opas varhaiskasvatuksen henkilökunnalle on kehittämispainotteisen opinnäytetyön tuotos, joka on suunniteltu helpottamaan varhaiskasvatuksen ammattilaisia varhaiskasvatuksen poikkeusoloissa tai jos lapsi joutuu jäämään pois varhaiskasvatuksesta esimerkiksi pitkäaikaissairauden vuoksi. Etävarhaiskasvatuksen oppaan tekemisessä on hyödynnetty laadullista tutkimusta ja sen tiedonkeruumenetelminä käytettiin sekä puolistrukturoitua haastattelua että puolistrukturoitua kyselyä. Vastaajina olivat varhaiskasvatuksen opettajat, jotka työskentelivät kevään 2020 poikkeusoloissa varhaiskasvatuksen parissa.

Antoisia ja motivoivia hetkiä oppaan parissa!

Meri Nuotio & Susanna Rötö,

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Toiminnanjohtajan terveiset

Elimme varsin poikkeuksellisessa ja uudessa tilanteessa keväällä 2020. Tuolloin paitsi koululaiset ja opiskelijat sekä lasten vanhemmat, myös monet päivähoiton piirissä olevat lapset jäivät kotiin etätöihin. Merin ja Susannan opinnäytetyö syntyi tarpeesta. Siitä lähtökohdasta, että havaitsimme MLL:ssa hyvin pian, ettei varhaiskasvatuksesta kaikkialla tarjottu tai resurssien puitteissa pystytty tarjoamaan koteihin tukea ja välineitä kasvatustehtävän tueksi. Me MLL:ssa rakennamme toimintaamme lasten oikeuksien toteutumisen edistämiseksi, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon lisäämiseksi sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden sujuvan arjen mahdollistamiseksi. Tuotamme mm. tukitoimien ja osallistumismahdollisuuksien lisäksi materiaalia ja tietoa niin ammattilaisten kuin perheiden hyödynnettäväksi. Toivon tämän opinnäytetyönä tehdyn etävarhaiskasvatuksen oppaan madaltavan kaikkien varhaiskasvatuksen parissa työskentelevien kynnystä tarjota tukea ja välineitä myös koteihin vanhemmille. Toivon myös, että tämä julkinen opas, joka löytyy verkkosivuiltamme, tavoittaisi mahdollisimman monet ne vanhemmat, joiden lapset ovat kotihoidossa kokonaan, poikkeusoloista, sairaudesta tai mistä tahansa johtuen.

Hyvä lukija, otathan oppaan käyttöön ja jaat tiedon siitä muillekin. Tämä on hyvä opas! Jos kuitenkin käyttökokemuksesi myötä syntyy ehdotuksia sisällön kehittämiseksi, niin otamme MLL:n Satakunnan piirissä palautetta vastaan milloin tahansa. Parastetut opasversiot pääsevät nekin kauttamme jakoon päällekkäisen työn välttämiseksi ja kaikkien ammattilaisten ja lasten arjen tueksi.

Jaana Hietakangas

Toiminnanjohtaja

MLL:n Satakunnan piiri ry

SISÄLLYS

1. **Oppaan tavoite ja hyödyntäminen | s. 4**
 2. **Keskeiset käsitteet | s. 5**
 3. **Poikkeusolot varhaiskasvatuksessa, mistä aloitan? | s. 6**
 4. **Etävarhaiskasvatus 1-3-vuotiaille | s. 7**
 - Kielten rikas maailma | s. 8
 - Ilmaisun monet muodot | s. 10
 - Minä ja meidän yhteisömme | s. 12
 - Tutkin ja toimin ympäristössäni | s. 14
 - Kasvan, liikun ja kehityn | s. 16
 5. **Etävarhaiskasvatus 3-5-vuotiaille | s. 19**
 - Kielten rikas maailma | s. 20
 - Ilmaisun monet muodot | s. 22
 - Minä ja meidän yhteisömme | s. 24
 - Tutkin ja toimin ympäristössäni | s. 26
 - Kasvan, liikun ja kehityn | s. 28
 6. **Palveluita lapsiperheiden tueksi | s. 30**
 7. **Hyödyllisiä sovelluksia | s. 31**
- Lähteet | s. 32**
- Liitteet | s. 33**

Oppaan tavoite ja hyödyntäminen

Opasta varten tehtiin laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää varhaiskasvatuksen opettajien mielteitä ja toimintatapoja varhaiskasvatuksessa koronaviruspandemian aikana keväällä 2020. Oppaan rakenne ja tehtävät perustuvat varhaiskasvatuksen opettajien antamiin vastauksiin, ja ne ovat luoneet arvokkaan pohjan etävarhaiskasvatuksen oppaan kokoamiselle.

Oppaan tavoitteena on

- ⇒ helpottaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä tilanteissa, joissa kasvokkain tapahtuva varhaiskasvatus ei ole mahdollista
- ⇒ mahdollistaa yksi tietolähde, josta löytää Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2018) pohjautuvaa materiaalia etävarhaiskasvatuksen toteuttamiseksi

Opas on jaettu ikäryhmiin 1–3-vuotiaat sekä 3–5-vuotiaat. Hyvän ja laadukkaan oppaan kokoamisessa on huomioitu kokonaisvaltaisesti Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) kuvatut pedagogisen toiminnan tavoitteet ja sisältö eli oppimisen alueet. Opas on rakennettu niiden ympärille. Pedagogisen toiminnan toteutumisessa on tärkeää, että varhaiskasvatuksen opettaja suunnittelee etävarhaiskasvatuksen tehtävien ja opetustuokioiden kokonaisuuden oman lapsiryhmän tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti. Tämän vuoksi opas toimii runkona etävarhaiskasvatuksen toteuttamiselle.

Lisäksi opas sisältää tietoa perheiden tukemiseksi, jota on mahdollista jakaa huoltajille tarpeiden mukaan.

Hyödynnä ideoita esimerkiksi

- ⇒ Läsnä olevien lasten kanssa opetustuokioiden kanssa
- ⇒ Etävarhaiskasvatuksessa muun muassa hybridiopetuksessa tai huoltajille lähetettävässä materiaalissa

Muista nämä

- ⇒ Sovella opasta oman lapsiryhmäsi edun mukaisesti sekä yksilöllisesti eri lasten kohdalla
- ⇒ Oppaan ikäryhmäjako ei ole sitova
- ⇒ Lapsen osallisuus: huomioi lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatut yksilölliset tavoitteet sekä tarpeet
- ⇒ Tehtävistä voit koota paketteja, joissa on konkreettista materiaalia perheille etävarhaiskasvatukseen
- ⇒ Leikattavat liitteet kannattaa tulostaa yksipuolisina

Keskeiset käsitteet

Etävarhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen opettajan suunnitteleman pedagogisen materiaalin toteuttamista ja harjoittelua etänä. Materiaali voi olla myös sähköisessä muodossa, ja siinä toteutuu Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) mukainen laadukas varhaiskasvatus. Etävarhaiskasvatuksen muotoja voivat olla lisäksi reaaliajassa tapahtuvat opetushetket tai hybridiopetus.

Hybridiopetus

Opetustapa, jossa osa oppijoista on läsnä opetustilassa ja osa muualla etäyhteyksiä hyödyntäen.

Pedagogiikka

Suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa varhaiskasvatuksessa lasten hyvinvoinnin ja oppimisen tueksi. Pedagogiikka näkyy esimerkiksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa, oppimisympäristöissä sekä kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudessa.

Oppimisen alueet

Oppimisen alueet ovat pedagogisen toiminnan keskeisiä aihealueita. Oppimisen alueiden teemojen käsittely ja toteuttaminen tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimisen alueet näkyvät varhaiskasvatuksen arjessa päivittäin.

Poikkeusolot varhaiskasvatuksessa, mistä aloitan?

Päiväkodin yhteinen palaveri

Tiimipalaveri

Sovitaan säännölliset palaveripäivät

Huoltajien tiedotus

Vinkki!

Sopikaa yhdessä jokaiselle omat roolit liittyen uuteen varhaiskasvatusarkeen. Voitte esimerkiksi jakaa vastuualueita henkilökunnan kesken.

**Etävarhaiskasvatus
1-3-vuotiaille**

Kielten rikas maailma

Lapsen kielen kehityksen keskeisiä alueita varhaiskasvatuksessa ovat vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttämisen taidot, kielellinen muisti ja sanavarasto sekä kielitietoisuus.

1. Loruleikki

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää lapsen kielen ymmärtämisen taitoja sekä kielen käyttämisen taitoja. Tavoitteena on tukea kielellistä muistia ja sanavarastoa sekä vahvistaa vuorovaikutustaitoja
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Loruja (*liite 1*) ja pussi

Lapsi ja huoltaja valitsevat mieleisensä rauhallisen paikan. Huoltajalla on pussi, joka sisältää kuvakortteja. Huoltaja lausuu lorun ”Kuka saa, kuka saa lorupussiin kurkistaa, tillin tallin tömpsis”. Tämän jälkeen huoltaja sanoo lapsen nimen. Lapsi valitsee pussista yhden lorun. Huoltaja ja lapsi katselevat yhdessä kuvakorttia, jonka jälkeen huoltaja lukee lorun lapselle. Tätä toistetaan, kunnes lorut on käyty läpi.

2. Äänibingo

- ⇒ **Tavoite:** Vahvistaa lapsen kielellisen ymmärryksen taitoa, kielellistä muistia sekä lisätä sanavarastoa
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Bingolappu (*liite 2*) ja älylaite

Huoltaja antaa lapselle bingolapun, jossa on eläimen kuvia. Lapsi ja huoltaja käyvät kaikki eläimet yhdessä läpi lapsen ikätason mukaan. He voivat yhdessä pohtia jo etukäteen, millainen ääni eri eläimistä lähtee. Tämän jälkeen huoltaja soittaa älylaitteelta yhden eläimen äänen kerrallaan. Lapsen tehtävänä on tunnistaa kuvista, mikä eläin on kyseessä.

3. Suujumppa

- ⇒ **Tavoite:** Vahvistaa suun lihaksistoa sekä tukea puheentuottamisen taitoja
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio, hybridiopetus ja huoltajille läheittävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Suujumppakuvat (liite 3), pilli, muki ja vettä

Huoltaja näyttää suujumppakuvien mukaisesti lapselle ”ilmeitä”, joita lapsi yrittää mallintaa. Mallintamisen avulla lapsi vahvistaa suun lihaksistoa huomaamattaan.

Vinkki! Huoltaja voi harjoitella lapsen kanssa pillillä imemistä sekä puhaltamista, jolloin veteen syntyy kuplia.

Ilmaisun monet muodot

Oppimisen alueena ilmaisun monet muodot kattavat lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun.

1. Satuhieronta

- ⇒ **Tavoite:** Kehollisen ilmaisun tukeminen, lapsen itsetunnon vahvistaminen, lapsen ja aikuisen keskinäisten vuorovaikutustaitojen vahvistaminen
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Pehmeä alusta, satu (*liite 4*), älylaite ja pieni pallo

Huoltaja ja lapsi ovat rauhallisessa tilassa esimerkiksi juuri ennen päiväuniaikaa. Huoltajalla on lähellä pieni pallo sekä älylaite ja tulostettu pieni satu. Lapsi asettuu makuuasentoon. Huoltaja alkaa lukea satua, johon sisältyy pieniä rentoutustehtäviä. Tunnelman luomiseksi huoltaja voi soittaa taustalla rauhallista musiikkia. Palloa voi hyödyntää sadun päätyttyä loppuhierontaan.

2. Marjamaalaus

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää lapsen kuvallisen ilmaisun taitoja
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Kynä, paperi sekä mustikoita ja puolukoita

Huoltaja ja lapsi keräävät ulkoa marjoja, joita voi hyödyntää askartelussa. Huoltaja antaa lapselle paperia, johon lapsi saa alkaa maalamaan marjoilla. Jos kyseessä on hiekkamaalaus, vanhempi lapsi, voi huoltaja ja lapsi piirtää paperille ensin molempien käsistä ääri viivat, jonka jälkeen lapsi maalaa kädet. Kädet voi leikata irti paperista huoltajan avustuksella.

3. Laululeikit

- ⇒ **Tavoite:** Tuottaa lapsille musiikillisia kokemuksia sekä vahvistaa heidän suhdettaan musiikkiin ja itsensä ilmaisuun musiikillisin keinoin
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Älylaite ja soittolista (liite 5)

Huoltaja laittaa älylaitteelta tai televisiosta soimaan lauluja, joissa on liikunnallisia leikkejä lapsen kehityksen tueksi. Laulujen avulla lapsi oppii tekemään liikkeitä, jotka liittyvät lauluun.

Minä ja meidän yhteisömme

Tätä oppimisen aluetta tarkastellaan eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökohdista. Lisäksi oppimisen alueen tarkoituksena on tukea kodin perinteitä, toimintamalleja, arvoja ja katsomuksellista näkemystä.

1. Tunnetaidot

- ⇒ **Tavoite:** Lapsi oppii tunnistamaan tunteita ja empatiakyky kasvaa, jonka seurauksena kaveritaidot vahvistuvat
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Tunnekuvat ja -äänet (*liite 6*)

Huoltaja näyttää lapselle kuvia erilaisista tunteista, jotka hän sanoittaa lapselle. Lapsi katsoo kuvia ja huoltaja soittaa äänen kuvan tueksi. Kaikissa kuvissa ei ole liitteenä ääntä. Huoltaja voi itse esittää kyseisen tunteen lapselle. Lapselle kerrotaan, miltä kuvan henkilöstä tuntuu. Lisäksi huoltaja voi pohtia yhdessä lapsen kanssa, onko lapsi tuntenut kyseistä tunnetta.

2. Arkirytmimi

- ⇒ **Tavoite:** Lapsen ja perheen arkirytmien helpottaminen
- ⇒ **Tilanne:** Huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Päivärytmikuvat (*liite 7*) ja sakset

Etävarhaiskasvatuksen haasteena on huoltajien työn ja lapsen hoidon yhdistäminen. Arkirytmistä kiinni pitäminen auttaa sekä lasta että huoltajaa hektisen arjen keskellä. Arkirytmikuvien käyttö kotona havainnollistaa lapselle, mitä päivä pitää sisällään. Kuvat koskevat sekä lapsen että aikuisen päivää, jolloin lapsi pystyy hahmottamaan molempien päivän kulkua paremmin. Kuvat laitetaan seinälle allekkain, ja molemmille riveille tulee kuva siitä henkilöstä, kumpaa sen rivin arkirytmikuvat koskevat. Kuvat leikataan ja laitetaan seinälle, jossa ne sijaitsevat lapsen tasolla.

Vinkki! Samoja kuvia voi hyödyntää niin lapsen kuin aikuisenkin kohdalla.

Alle 3-vuotiaiden mediakasvatus

Medialla on vaikutuksia lapsen elämään jo varhaisessa vaiheessa. Se vaikuttaa muun muassa lapsen tunteisiin, minäkuvaan, sosiaaliin suhteisiin ja ajattelun kehitykseen. Vanhempien median käyttöön liittyvät valinnat ohjailevat myös lapsen median käyttöä.

Jo varhaisessa vaiheessa lapsi alkaa kiinnostua mediasta ja sen käytöstä. Välkkyvä näyttö kiinnostaa vauvaa, mutta vauva ei tarvitse mediaa kehityksensä tueksi. Alle 3-vuotiaalle toivottava median muoto on sellainen, jota voi tutkia rauhassa omaan tahtiin - esimerkiksi kuvakirjat. 2-3-vuotias innostuu mediassa yllättäen tapahtuvista asioista, kuten jonkun piilosta löytymisestä, kaatumisista tai komelluksista. Lasten ja huoltajien kannattaa sopia median käyttöön liittyvät säännöt jo varhaisessa vaiheessa, jotta median käytön määrä pysyy sopivana myös myöhemmässä ikävaiheessa. Media vie liikaa aikaa, jos leikki, toisten lasten seura, liikunta tai uni vähenevät sen seurauksena. Alle 3-vuotias ei osaa ollen-

kaan erottaa mediassa tarua todesta. Huoltajan tulee auttaa lasta toden ja tarun erottelukyvyn vahvistamisessa esimerkiksi selittämällä, ettei kyseistä asiaa voi tapahtua lapsen omassa elämässä. Huoltajan tulee aina tarkkailla lapsen tunteita median käyttöön liittyen ja tarvittaessa puuttua median käyttöön.

Yhdessä lapsen kanssa:

- ⇒ Huoltaja ja lapsi voivat kokeilla yhdessä videopuhelua tutuille ihmisille. Näin läheiset pysyvät paremmin mielessä.
- ⇒ Huoltajan tulee olla kiinnostunut lasta kiehtovista mediasisällöistä. Huoltaja ja lapsi voivat tutustua mediaan yhdessä.
- ⇒ Huoltaja voi jutella lapsen kanssa, miksi hän tykkää tai ei tykkää eri satuhahmoista ja pohtia heidän tunteitaan, kuten iloa sekä surua.

(MLL, Media alle 3-vuotiaan arjessa.)

”Lapsi alkaa ymmärtää toden ja tarun eron vasta noin 5-vuotiaana. Alle 3-vuotias lapsi saattaa luulla, että televisio-ohjelma tapahtuu hänen omassa kodissaan. Media siis vaikuttaa lapsen käsitykseen todellisuudesta.”

- MLL, Media alle 3-vuotiaan arjessa

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Oppimisen alueeseen kuuluvat ympäristökasvatus, teknologiakasvatus sekä matemaattisen ajattelun kehittymisen tukeminen.

1. Olomuotojen muutos

- ⇒ **Tavoite:** Tutustua veden eri olomuotoihin ja lämpötilan vaihteluihin
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Muovileluja, ämpäri, vettä ja pakastin

Huoltaja valitsee lapselle neljä erilaista muovilelua, jotka voi pakastaa. Lapsi laittaa lelut erillisiin vesistöihin. Lelut pakastetaan, joko ulkona tai pakastimessa. Seuraavana päivänä lapsi saa seurata lelujen sulamista pois jääkuutioiden sisältä. Lapsi voi sulattaa jääpaloja esimerkiksi kuumalla vedellä tai leikkimällä jääkautta, jolloin lapsen tehtävänä on vasaroida lelu ulos jääpalan sisältä.

2. Luontotaide

- ⇒ **Tavoite:** Tutustua luonnosta löytyviin materiaaleihin ja tukea lapsen ympäristökasvatusta. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä luonnon moninaisuudesta ja siitä, miten luontoa tulee kohdella
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Paperia, liimaa, sakset, vesivärit ja luonnon materiaaleja

Huoltaja ja lapsi lähtevät luontoon ja tutustuvat luonnosta löytyviin materiaaleihin. Tarkoituksena on tutustua luontoon ja opettaa lapselle, mitä luonnosta voi kerätä ja millä tavalla. Huoltaja ja lapsi keräävät luonnosta neulasia, käpyjä ja kiviä, joita voivat yhdessä käyttää luontoaskartelussa. Lapsi ja aikuinen voivat maalata yhdessä kiviä, sekä askarrella neulasista paperille siilin. Tarkoituksena on kehittää myös lapsen matemaattisia taitoja, joita voi tukea muun muassa laskemalla kerättävien asioiden määriä.

Vinkki! Vesivärien puuttuessa kiviä voi maalata myös vedellä

3. Lähiympäristöbingo

- ⇒ **Tavoite:** Tutustua lapsen luonnolliseen lähiympäristöön ja kiinnittää huomiota siihen, mitä lähiympäristö tarjoaa
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Bingolappu (*liite 8*) ja kynä

Lapsen luonnollisen ympäristön tutkiminen on tärkeää lapsen oman identiteetin rakentumisen vuoksi. Tarkoituksena on tutustua lapsen lähiympäristöön ja etsiä sieltä erilaisia asioita sekä tutustua eri kohteisiin bingolapun avulla. Kun lapsi tai huoltaja huomaa bingolapusta kohteen, keskustelevat he siitä ja tekevät merkinnän lappuun. Lapsi ja huoltaja voivat olla liikkeellä kävelen, pyörällä tai autolla.

Kasvan, liikun ja kehityksen

Oppimisen alue keskittyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviin asioihin.

1. Temppurata

- ⇒ **Tavoite:** Vahvistaa lapsen motorisia taitoja ja tukea lapsen luonnollista aktiivisuutta
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Eritasoisia alustoja, joissa voi kiipeillä

Huoltaja valitsee kotoa lapselle erikorkuisia alustoja, joiden päällä voi kiipeillä turvallisesti. Lapsi voi yhdessä huoltajan kanssa rakentaa radan, jota pitkin mennä eri tyyeillä. Radalla voi olla pehmeitä alustoja, joissa temppuilla. Lisäksi rataa voi lisätä pieniä tehtäviä, joissa voi heitellä esimerkiksi palloa purkkiin.

2. Liikebingo

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää lasten kehontuntemusta ja -hallintaa sekä vahvistaa motorisia perustaitoja, kuten tasapaino- ja liikkumistaitoja sekä välineenkäsittelytaitoja
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Pallo, älylaite ja kuvat liikkeistä (*liite 9*)

Lapsella on edessään kuvia erilaisista liikkeistä, joita hän harjoittelee yhdessä huoltajan kanssa. Liikkeet voivat sisältää pallon käyttöä. Taustalle voi laittaa musiikkia rytmittämään liikkeiden tekemistä.

3. Majan rakennus

- ⇒ **Tavoite:** Riittävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen sekä liikunnan monipuolisuuden ja ilon vahvistaminen
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Peittoja ja tuoleja

Lapsen riittävän fyysisen aktiivisuuden tukemiseksi majanrakennusleikki on oiva. Majaan voi viedä muun muassa erilaisia leluja, jotka tukevat hienomotorisia taitoja ja satukirjoja, jotka lisäävät kielen kehitystä. Majan rakennuksessa pieni lapsi tarvitsee huoltajan apua ja tukea, mutta leikin virran viedessä mukanaan pienikin lapsi saattaa viihtyä majassa pidempään. Majan voi rakentaa mihin tahansa, jossa on peittoja ja tuoleja pitämässä majaa pystyssä.

4. Ruokakasvatuksen kannustustaulu

- ⇒ **Tavoite:** Edistää lasten myönteistä suhtautumista ruokaan sekä tukea monipuolisia ja terveellisiä ruokailutottumuksia Tavoitteena on myös tukea lapsen osallisuutta ruokakasvatuksessa
- ⇒ **Tilanne:** Huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Kynä tai tarroja sekä kannustustaulu (*liite 10*)

Kannustustaulussa on tyhjiä ruudukoita, joihin lapsi ja huoltaja voivat yhdessä laittaa tarran tai piirtää kynällä kuvan, kun lapsi on maistanut ruokaa, josta ei pidä tai jota ei muusta syystä ole halunnut maistella. Taulun tarkoitus on kannustaa ja tukea lasten monipuolista ruokakasvatusta. Kannustustaulua voi soveltaa lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Vinkki! Huoltaja voi ottaa lapsen mukaan kauppaan ja tutustua lapsen kanssa erivärisiin ja -muotoisiin kasviksiin ja hedelmiin

5. Kannustustaulu potalle sekä kuivaksi opetteluun tueksi

- ⇒ **Tavoite:** Tukea lapsen kuivaksi opettelua sekä edistää pottaharjoittelua
- ⇒ **Tilanne:** Huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Kynä ja tarroja sekä kannustustaulu (*liite 11*)

Tarkoituksena on kannustaa lasten kuivaksi opettelua sekä edistää pottaharjoittelua kannustustaulun avulla. Taulussa on tyhjiä ruudukoitu, joihin lapsi ja huoltaja voivat yhdessä laittaa tarran tai piirtää mieleisen kuvion onnistumisen merkiksi. Kannustustaulua voi soveltaa lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Etävarhaiskasvatus

3-5-vuotiaille

Kielten rikas maailma

Lapsen kielen kehityksen keskeisiä alueita varhaiskasvatuksessa ovat vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttämisen taidot, kielellinen muisti ja sanavarasto sekä kielitietoisuus.

1. Satuhetki

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää puheentuottamisen taitoja ja kielen käyttämisen taitoja. Tavoitteena on lisäksi tukea kielellistä muistia ja sanavaraston laajenemista sekä vahvistaa vuorovaikutustaitoja
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Kynä ja paperia sekä satu (*liite 12*)

Huoltaja pyytää lasta kertomaan sadun. Huoltaja kertoo lapselle, että hän kirjoittaa sen juuri sillä tavalla, kuin lapsi sen kertoo. Lopuksi huoltaja lukee sadun lapselle ja kertoo, että lapsi voi korjata sitä, mikäli hän haluaa.

Toinen vaihtoehto: Huoltaja lukee liitteenä olevan sadun lapselle, jonka jälkeen lapsi piirtää satuun liittyvän kuvan. Lapsi ja huoltaja keskustelivat kuvasta. Satu koostuu monista eri kappaleista, joten huoltaja voi lukea sadun eri kerroilla.

2. Tarinalabyrintti

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää puheentuottamisen taitoa, kielen käyttämisen taitoja sekä kielen ymmärtämisen taitoja. Tavoitteena on myös tukea kielellistä muistia ja sanavaraston laajenemista sekä vahvistaa vuorovaikutustaitoja
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Tarinalabyrinttilappu (*liite 13*) ja värikynät

Huoltaja ja lapsi kulkevat yhdessä labyrintin läpi ja kertovat samalla tarinaa. He voivat kertoa tarinaa vuorotellen esimerkiksi lause kerrallaan. Lauseissa kuuluu esiintyä labyrintista löytyvä kuva. Lapsi voi värittää kuvat, joita hän ja huoltaja käyttivät tarinassa.

Vinkki! Lapsi voi pelata peliä myös sisarusten tai kavereiden kanssa, jolloin kaveritaidot vahvistuvat.

3. Tuolitemppuja

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää puheentuottamisen taitoja, kielen ymmärtämisen taitoja sekä tarkkaavaisuutta. Lisäksi tavoitteena on tukea kielellistä muistia ja sanavarastoa.
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali.
- ⇒ **Välineet:** Tuoli tai jumppamatto sekä ohjelappu (*liite 14*)

Huoltaja toimii ohjaajana. Hän antaa lapselle erilaisia ohjeita, joiden mukaan toimitaan. Huoltaja näyttää esimerkkiä lapselle. Ohjeiden loputtua lapsi ja huoltaja voivat keksiä itse lisää ohjeita. Huoltajan käytyä kaikki tuolitemput läpi, voi lapsi toimia myös ohjaajana ja esimerkiksi kokeilla, kuinka monta liikettä hän muistaa ohjeiden mukaisesti.

Vinkki! Tuolin puuttuessa voit hyödyntää jumppamattoa. Lisäksi lapsi voi harjoitella tuolitemppuja kaverin kanssa.

4. Aakkosmuistipeli

- ⇒ **Tavoite:** Tukea kielellistä muistia sekä kielitietoisuuden kehitystä.
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali.
- ⇒ **Välineet:** Muistipeli (*liite 15*), värikynät ja sakset

Muistipelissä lapsi ja huoltaja kääntävät vuorotellen kaksi aakkoskorttia etsien paria. Kortit kääntään vuoron jälkeen takaisin nurinpäin, mikäli paria ei löydy. Pelin tarkoituksena on lisätä lapsen kiinnostusta kirjoitettua ja suullista kieltä kohtaan. Muistipelin aakkoskortit voi leikata liitteestä viivoja pitkin.

Vinkki! Lapsi voi pelata peliä myös kavereiden tai sisarusten kanssa, joka vahvistaa vuorovaikutustaitoja.

Ilmaisun monet muodot

Oppimisen alueena ilmaisun monet muodot kattavat lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun.

1. Matka erikielisten

lastenlaulujen pariin

- ⇒ **Tavoite:** Tukea kiinnostusta musiikkiin, tuottaa kokemuksia musiikin parissa sekä vahvistaa kykyä havainnoida ääniympäristöä. Tavoitteena on lisäksi tukea lapsen kehollista ilmaisua musiikin avulla
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Soittolista (*liite 16*) ja älylaite

Soittolista sisältää erikielisiä lastenlauluja. Huoltaja laittaa älylaitteelta soimaan soittolistan mukaisia kappaleita. Huoltaja ja lapsi (tai lapsi yksin) liikkuvat musiikin tahtiin. He miettivät yhdessä, miltä kappaleet kuulostivat ja mistä he pitivät.

2. Luontotaidetta

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää kuvallista ilmaisua, ajattelua ja havainnointia sekä tarjota lapsille mahdollisuus luoda itse taidetta
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Luonnosta löytyviä materiaaleja, paperi, kynä ja liimaa

Lapsi ja huoltaja tekevät yhdessä retken lähimetsään tai omaan pihaan. He keräävät yhdessä (tai lapsi yksin) erilaisia luonnonmateriaaleja. Huoltaja ja lapsi pohtivat yhdessä, mitä luonnon materiaalit ovat, miltä ne tuntuvat ja miten niitä voisi kuvailla. Lapsi saa tehdä materiaaleista oman taideteoksen. Teoksesta voidaan ottaa lopuksi kuva ja lähettää oman päiväkotiryhmän kasvattajille.

3. Vesimaalaus

- ⇒ **Tavoite:** Kehittää kuvallista ilmaisua, ajattelua ja havainnointia sekä tarjota lapsille mahdollisuus luoda itse taidetta
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Vettä, ämpäri ja maalisuti

Huoltaja ja lapsi täyttävät ämpäriin vedellä ja vievät sen pihalle. Lapsi kastaa maalisudin veteen ja maalaa esimerkiksi asfaltille tai kivetykselle haluamiaan kuvia. Lapsi ja huoltaja voivat keskustella lopuksi lapsen maalaamista kuvista.

Minä ja meidän yhteisömme

Tätä oppimisen aluetta tarkastellaan eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökohdista. Lisäksi oppimisen alueen tarkoituksena on tukea kodin perinteitä, toimintamalleja, arvoja ja katsomuksellista näkemystä.

1. Kaveritaidot

- ⇒ **Tavoite:** Tukea eettisen ajattelun taitojen kehittymistä, sosiaalisia taitoja sekä vuorovaikutustaitoja
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Kaveritaitokortit (*liite 17*)

Huoltaja ja lapsi keskusteleivat yhdessä kaveritaitokorttien kuvista. Huoltaja sanoittaa lapselle korttien tilanteita. He käyvät läpi erilaisia kuvissa olevia tapahtumia ja miettivät, onko lapsi ollut kuvan tyyppisessä tilanteessa mukana tai onko hän pyytänyt esimerkiksi anteeksi joskus. Huoltaja voi käyttää kortteja myös ristiriitatilanteissa havainnollistamiseen sekä tilanteen selvittämiseen.

2. Minulle tärkeät ihmiset

- ⇒ **Tavoite:** Lähiyhteisön menneisyyden ja nykyisyyden tarkastelu
- ⇒ **Tilanne:** Opetustuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Paperi ja värikyniä sekä älylaite

Lapsi voi piirtää kuvan hänelle tärkeistä ihmisistä, joita voivat olla esimerkiksi perhe, suku tai ystävät. Tällä tavoin lapsi saa tutustua lähiympäristönsä menneisyyteen ja nykyisyyteen sekä omaan sukuunsa. Lapsi ja huoltaja keskusteleivat yhdessä kuvasta ja käyvät läpi eri sukupolvien historiaa lapsen ikätason mukaan. Tehtävästä voi ottaa kuvan muistoksi ja se voidaan lähettää esimerkiksi omalle päiväkotiryhmälle.

3. Miltä sinusta tuntuu, kun...?

- ⇒ **Tavoite:** Vahvistaa lapsen kykyä tunnistaa, tiedostaa ja nimetä omia tunteitaan, jolloin tunnetaidot kehittyvät
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähelettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Tunnekortit (*liite 18*) ja kysymykset (*liite 19*)

Tehtävän tarkoituksena on, että huoltaja kysyy lapselta kysymyksiä, jotka alkavat sanoilla ”Miltä sinusta tuntuu, kun...?” Tunnekortit toimivat tukena lapsen vastatessa kysymyksiin. Kysymykset herättelevät lasta pohtimaan tunteitaan erilaisissa arkielämän tilanteissa.

Mediakasvatus 3-5-vuotiaiden kanssa

Media tarjoaa lapsille mahdollisuuden aktiiviseen toimintaan ja itseilmaisuun sekä se edistää mahdollisuuksia osallistumisen ja vaikuttamisen kokemuksiin lasten tutustuessa turvalliseen median käyttöön yhdessä huoltajien kanssa.

Median käyttöön liittyvät tavat muovautuvat jo varhain. Huoltajan antamalla esimerkillä on äärimmäisen suuri merkitys lapsen median käytön rakentumisessa. Huoltajan tulee pohtia myös omaa median käyttöään. Yli 3-vuotias lapsi ei osaa vielä käsitellä kaikkia median maailmaan liittyviä asioita. Huoltajan tehtävänä on tutustua ja valvoa ikärajoja lapsen median käyttöön liittyen. Jotkut mediasisällöt voivat järkyttää lapsia, vaikka sisältö olisikin lapsen ikärajojen puitteissa. Huoltajan tulee tukea lapsen turvallista median käyttöä.

Huoltajan tulee valvoa, että lapsen arkirytmien kaikki alueet ovat tasapainossa. Perheiden yhteiset ruokahetket ovat hyviä hetkiä puhua yhteisistä asioista ilman älylaitteita. Pelaamiseen ja median kulutukseen liittyen perheen kannattaa sopia yhteisiä sääntöjä, joita voivat

olla esimerkiksi peliaika, taukojen pitäminen ja ergonominen asento. Median kulutuksen lisäksi huoltajan on tärkeää huomioida, että lapsi pitää kiinni myös sosiaalisista suhteista median ulkopuolella ja saa riittävästi unta. Riittävän ja laadukkaan unen takaamiseksi huoltaja ja lapsi voivat yhdessä sopia, että älylaitteet suljetaan jo hyvissä ajoin ennen nukkumaan menoa.

Yhdessä lapsen kanssa:

- ⇒ Huoltajan tulee olla kiinnostunut lasta kiehtovista mediasisällöistä. Huoltaja ja lapsi voivat tutustua mediaan yhdessä.
- ⇒ Huoltaja ja lapsi pohtivat yhdessä, millaisesta mediasta he ovat kiinnostuneita, ja lapsi voi kertoa huoltajalle omista mielenkiinnonkohteistaan mediaan liittyen.
- ⇒ Huoltaja ja lapsi voivat luoda yhdessä mediasisältöjä, esimerkiksi tekemällä yhdessä otetuista valokuvista kuvakirjan.

(MLL, Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa & EHYT ja MLL, Media mukana lapsen arjessa.)

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Oppimisen alueeseen kuuluvat ympäristökasvatus, teknologiakasvatus sekä matemaattisen ajattelun kehittymisen tukeminen.

1. Luontopeli

- ⇒ **Tavoite:** Vahvistaa lapsen suhdetta luontoon sekä tukea vastuullista retkeilyä ympäristössä
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Luontopeli (*liite 20*), pelinappulat ja noppa (*liite 21*) sekä paperi ja kynä

Luontopeli on lautapeli, jossa liikutaan noppaa heittämällä. Lapsi ja huoltaja keskusteleval yhdessä reitin varrella esiin tulleista kysymyksistä. Huoltaja voi tehdä myös lisäkysymyksiä luontoon liittyen. Pelinappuloiden ja nopan puuttuessa ne voidaan askarrella liitteen (21) ohjeiden mukaan.

Vinkki! Lapsi voi pelata peliä myös kaverin tai sisarusten kanssa siten, että he keksivät itse luontoon liittyviä kysymyksiä, kuten ”mikä on lempi eläimesi?”

2. Värisuunnistus

- ⇒ **Tavoite:** Tutustua lapsen luonnolliseen lähiympäristöön sekä harjoitella luontoon liittyvien käsitteiden käyttöä. Tavoitteena on harjoitella kasvi- ja eläinlajeja sekä kehittää matemaattista ajattelua
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Värisuunnistuslappu (*liite 22*) ja kynä

Tehtävän tarkoituksena on, että lapsi ja huoltaja lähtevät yhdessä tutustumaan lähiympäristöön. Kun lapsi tai huoltaja löytää luonnosta jotakin, joka on samanväristä, kuin värisuunnistuslapussa oleva pallo, merkitsevät he kynällä rastin pallon päälle. Lapsi ja huoltaja keskusteleval yhdessä löytämistään asioista sekä tilanteen mukaan laskevat ne tai järjestelevät esimerkiksi koon mukaan. Tämä vahvistaa matemaattista ajattelua.

Vinkki! Lapsi voi tutustua myös omassa pihassa väreihin esimerkiksi kaverin tai sisarusten kanssa. Tehtävää voi hyödyntää kodissa sisällä, jolloin lapsi tekee tehtävän itsenäisesti, huoltajan tarkastaessa sen.

3. Varjoleikki

- ⇒ **Tavoite:** Tutkia ja havainnoida luonnontieteellisiä ilmiöitä sekä keskustella niistä
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Taskulamppu, pala paperia/leivinpaperia/ läpinäkyvää muovia/pieniä esineitä, kynä ja sakset

Tehtävän tarkoituksena on havainnoida varjon muodostumista eri materiaalien avulla. Lapsi ja huoltaja osoittavat taskulamppulla seinään ja laittavat tarvikkeiden mukaisia materiaaleja vuorotellen taskulampun ja seinän väliin. He havainnoivat ja pohtivat, miten varjo muuttuu eri materiaalien mukaan ja mistä se voisi johtua. Varjon pituuden muutoksia voi harjoitella laittamalla pienen esineen paperin päälle ja osoittamalla sitä taskulamppulla. Varjo pitenee tai lyhenee riippuen siitä, kuinka lähellä esinettä taskulamppu on.

Kasvan, liikun ja kehityksen

Oppimisen alue keskittyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviin asioihin.

1. Mitä pukisin?

- ⇒ **Tavoite:** Harjoitella turvalliseen pukeutumiseen liittyviä asioita arkisissa tilanteissa. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa lapsen hienomotorisia taitoja
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Vaatteet (*liite 23*) ja sakset

Tehtävän tarkoituksena on tukea lapsen valmiuksia harjoitella sään mukaista pukemista erilaisia säätilanteita ajatellen. Lapsi ja huoltaja voivat yhdessä leikata vaatteet liitteestä. Tämä vahvistaa lapsen hienomotorisia taitoja. Lapsi ja huoltaja voivat pohtia sopivaa pukeutumista eri vuodenaikojen mukaisesti. Huoltaja voi havainnollistaa valmiiksi valituilla paperivaatteilla, mitä lapsen tulee pukea päälleen.

Vinkki! Tehtävää ei tarvitse tehdä erikseen, vaan lapsi ja huoltaja voivat käydä pukeutumista läpi arjen siirtymätilanteissa

2. Liikun kuin eläin

- ⇒ **Tavoite:** Vahvistaa lapsen kehontuntemusta ja -hallintaa sekä motorisia taitoja, kuten tasapainoa
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio, hybridiopeus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Liikun kuin eläin -kuvakortit (*liite 24*) ja soittolista (*liite 5*)

Liikun kuin eläin -kuvakortit sisältävät kuvia eläimistä. Kuvakorteissa on ohjeet erilaisten liikkeiden tekemiseen. Huoltaja toimii mallina ja lapsi liikkuu ohjeiden mukaisesti. Taustalla voi soida soittolistan (*liite 5*) musiikki. Jokaista liikettä jatketaan noin 60 sekuntia.

Vinkki! Lapsi voi harjoitella liikkumista myös kaverin kanssa

3. Liikennesäännöt haltuun

- ⇒ **Tavoite:** Harjoitella turvallisuuden liittyviä asioita arkisissa tilanteissa, kuten lähiliikenteessä liikkumisessa
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Liikenneturvan vuosikello (*liite 25*), tehtäviä (*liite 26*) ja värikynät

Huoltaja ja lapsi tekevät yhdessä liikenneturvallisuuden liittyviä tehtäviä. Tehtävät sisältävät värityskuvan ja vaihtoehtotehtäviä. Lapsi ja huoltaja pohtivat yhdessä vuosikellon avulla, mitä asioita liikenteessä tulee huomioida vuodenaikojen mukaan.

4. Varpaat vauhtiin

- ⇒ **Tavoite:** Vahvistaa lapsen kehontuntemusta ja -hallintaa sekä motorisia taitoja, kuten tasapainoa
- ⇒ **Tilanne:** Toimintatuokio, hybridiopetus ja huoltajille lähetettävä materiaali
- ⇒ **Välineet:** Vauhtivarpaat - jumppakortit (*liite 27*)

Tehtävän tarkoituksena on, että lapsi tekee erilaisia liikkeitä jumppakorttien mukaan. Huoltaja toimii tässä mallina ja tekee ainakin aluksi liikkeit lapsen kanssa yhdessä. Liikkeiden tarkoituksena on vahvistaa kehontuntemusta ja -hallintaa sekä motorisia taitoja.

Palveluita lapsiperheiden tueksi

Apua ja tukea puhelimitse

- ⇒ **MLL Vanhempainpuhelin**
p. 0800 92277
- ⇒ **Mieli ry, valtakunnallinen kriisipuhelin 24/7**
p. 09 2525 0111
- ⇒ **Valtakunnallinen mielenterveysneuvonta**
p. 0203 91920
- ⇒ **Mielenterveyden keskusliitto maksuton vertaistukipuhelin**
p. 0800 177 599

Apua ja tukea verkossa

- ⇒ **MLL Vanhempainnetti**
- chat
- ⇒ **MLL Vanhempainnetti**
- nettikirjepalvelu
- ⇒ **Tukinet**
- yksilö- ja ryhmächat

Vinkki!

Tee kooste huoltajille saatavilla olevista tukipalveluista. Lisää listaan oman alueesi paikalliset tukipalvelut.

Lapsiperheiden tueksi

Apuja ja tukea linkkien takaa

⇒ **THL, perhekeskus**

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/perhekeskus>

⇒ **THL, perheoikeudelliset peruspalvelut**

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/perheoikeudelliset-palvelut>

⇒ **THL, lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalvelut**

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/sosiaalipalvelut>

⇒ **THL, kasvatus- ja perheneuvonta**

https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/sosiaalipalvelut/kasvatus_ja_perheneuvonta

⇒ **Mielenterveystalo, perheiden tukeminen**

https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/Tietopankki/sosiaalipalvelut/Pages/perheiden_tukeminen.aspx

⇒ **Tukinet**

<https://tukinet.net/>

⇒ **KELA, lapsiperheet**

<https://www.kela.fi/lapsiperheet>

Näitä sovelluksia ja ohjelmia hyödynnettiin etävarhaiskasvatuksessa

⇒ Teams

⇒ Zoom

⇒ YouTube

⇒ Moka Mera

⇒ Lukulumo

⇒ Ekapeli

⇒ Microsoft Sway

⇒ Muksunkirja

⇒ TouGo

Lähteet

Hiiren Taikareppu:

<https://satuhieronta.fi/wp-content/uploads/sites/260/2017/01/HIIREN-TAIKAREPPU.pdf>

Lapsi liikenteessä -tehtävävihko:

https://www.tuusula.fi/sivu.tmp?siivu_id=2134

Leikisti.fi

<https://www.leikisti.fi/KAIKKEA-KIVAA/Lapsen-puheen-ja-kielenkehityksen-tukeminen/Loruillen-ja-leikkien>

Liikenneturva.fi:

<https://www.liikenneturva.fi/fi/opettajille/liikennekasvatuksen-vuosikello>

Media alle 3-vuotiaan arjessa:

<https://cdn.mll.fi/prod/2017/07/06184009/Media-alle-3-vuotiaan-arjessa-opas.pdf>

Media mukana lapsen arjessa:

<https://cdn.mll.fi/prod/2019/02/05094203/Media-mukana-lapsen-arjessa-EHYT-ja-MLL.pdf>

Media varhaiskasvatuksessa:

https://cdn.mll.fi/prod/2017/06/28154551/media_varhaiskasvatuksessa_nettiin.pdf

Mieli.fi:

<https://mieli.fi/fi/julisteet-ja-kortit/kaveritaitokortit>

<https://mieli.fi/fi/julisteet-ja-kortit/tunnekortit-varhaiskasvatukseen>

Molla:

<https://blog.edu.turku.fi/molla/2017/05/24/liikuntakortteja-ja-vinkkeja-varhaiskasvatukseen/>

Papunet:

<https://papunet.net/>

Pixabay:

<https://pixabay.com/fi/>

Sadutus:

<https://maailmankoulu.fi/sadutus/>

Siilin satumetsä:

<https://iltasatu.org/lue-selaimessa/?id=1514>

Unsplash:

<https://unsplash.com/>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Värinautit:

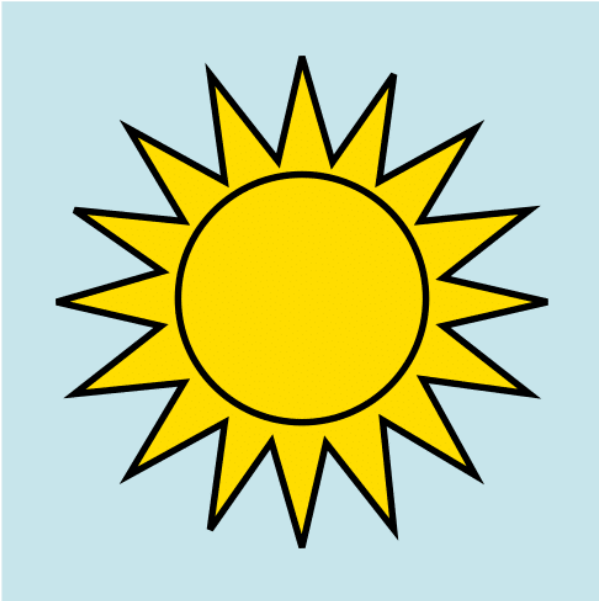
<https://www.varinautit.fi/>

Yle.fi:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/03/13/nain-teet-tiedonjyvän-kokeet-kotona>

Liitteet

Liite 1, Lorut

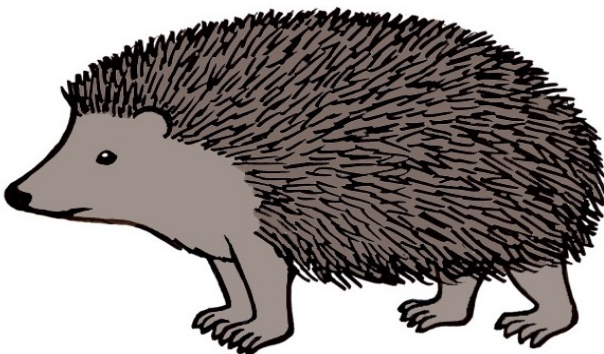
Aurinkoloru

Aurinko, aurinko lämmittää (pyöritellään käsillä pyöreitä muotoja ilmaan)

Nenää ja korvaa se virkistää (kosketaan nenää ja korvaa)

Ihana, ihana aurinko (halataan itseä, keikutellen puolelta toiselle)

Pyöreä kultainen lammikko (piirretään sormilla ilmaan pyöreää muotoa)

Sii, sii, siili

Sii, sii, siili metsikössä hiipi (hiivitään ympäri huonetta)

Kalliolle kiipesi (kuljetaan marssien)

Mitä siellä näki? (lapselta kysytään, minkä eläimen siili kohtaa. Sen jälkeen yhdessä lapsen kanssa matkitaan kyseisen eläimen kävelyä sekä ääntä)

Liite 1, Lorut

Missä on peukalo?

(Pidetään molempia käsiä aluksi selän takana. Säkeen alussa otetaan käsi esiin ja koukistellaan aina vuorossa olevaa sormea)

Missä on peukalo, missä on peukalo?

Täällähän minä, täällähän minä!

Mitä sulle kuuluu?

Kiitos oikein hyvää!

Mennään pois, mennään pois.

Missä on etusormi... jne.

Missä on keskisormi... jne.

Missä on nimetön... jne.

Missä on pikkurilli... jne.

Missä on koko käsi... jne.

Soudetaan saareen

(Istutaan lapsen kanssa vastakkain ja pidetään käsistä kiinni. Soudetaan, keinutaan ja kaadutaan.)

Soudetaan saareen, soudetaan saareen,
omenoita/mansikoita/banaaneja osta-
maan.

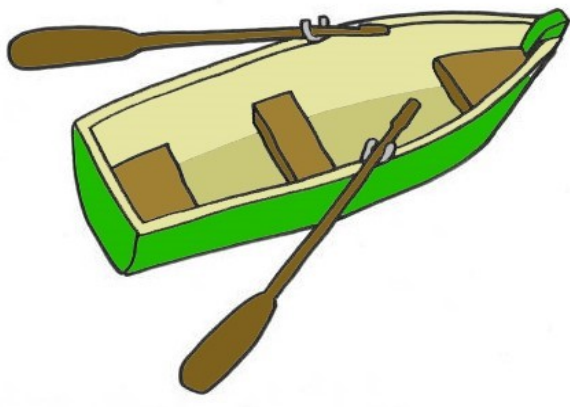
Paljonko ne maksavat, paljonko ne maksa-
vat: kymmenen euroa, kymmenen euroa.

Vene keinuu,

Vene keinuu,

Vene keinuu

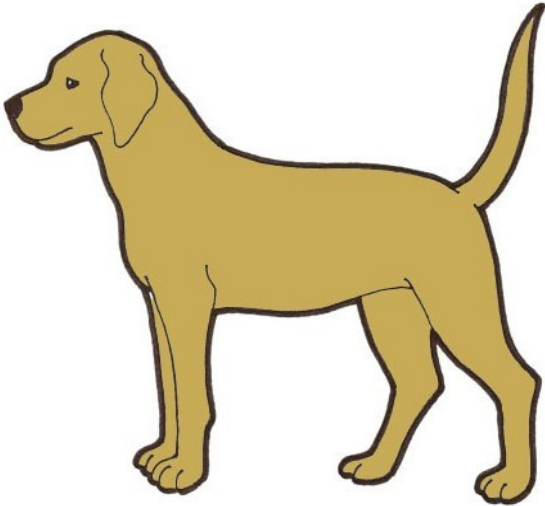
Vene kaatuu!

Liite 2, Äänibingo

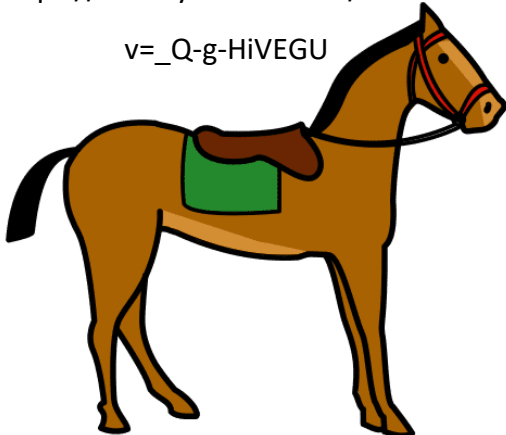
Koira

<https://www.youtube.com/watch?v=NMeB1oZP3oc>

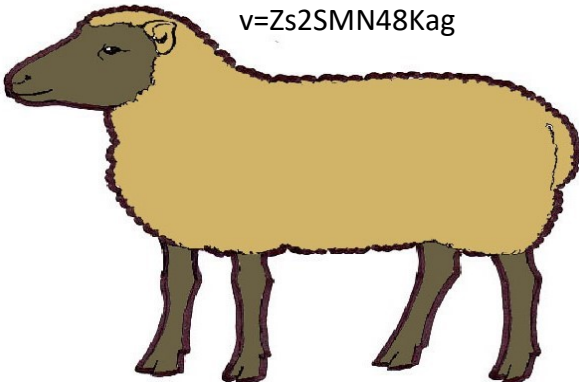
Hevonen

https://www.youtube.com/watch?v=_Q-g-HiVEGU

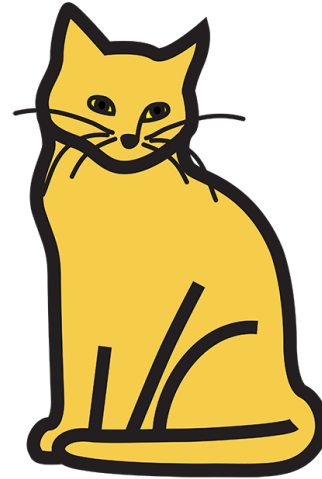
Lammas

<https://www.youtube.com/watch?v=Zs2SMN48Kag>

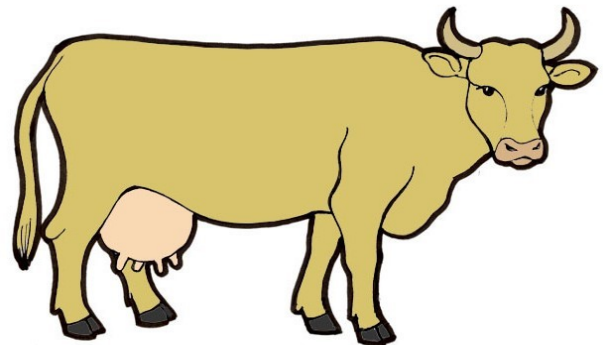
Kissa

<https://www.youtube.com/watch?v=DXUAYRRkI6k>

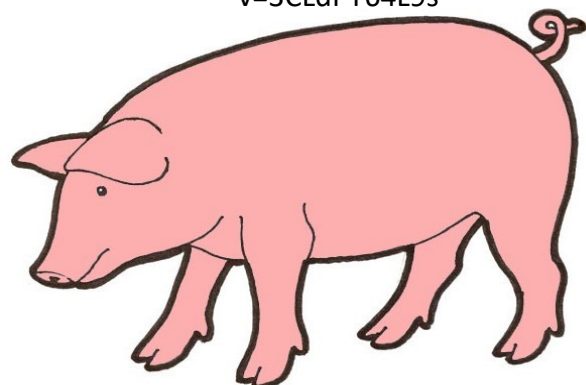
Lehmä

https://www.youtube.com/watch?v=Z5vwtuY_L0A

Possu

<https://www.youtube.com/watch?v=3CLdPT64L9s>

Liite 3, Suujumppa

Kissa nuolee kielellä suupielet puhtaaksi. Puhdistaa kielellä ala- ja ylähuuli. Pyörittää kieltä huulten myötäisesti molempiin suuntiin.

Kirahvi kurottaa kielellään mahdollisimman pitkälle. Kurota sinäkin, voit koittaa myös, yltääkö kielesi nenäsi päähän.

Kuvat: Unsplash & Pixabay

Liite 3, Suujumppa

Krokotiilillä on valtava suu! Kuinka suureksi sinä saat suusi avattua?

Entä näkyvätkö kaikki hampaat samalla?

Pupu on kova puputtamaan ruohoa. Hänellä on posket täynnä sitä. Ko-keile sinäkin, ottamalla posket täyteen ilmaa ja sitten poksauta ne käsien avulla tyhjäksi

Kuvat: Unsplash & Pixabay

Liite 3, Suujumppa

Kala pulputtelee vedessä. Kalan suu ja huulet ovat tötteröllä, kokeile sinäkin. Imaise posket yhteen ja laita huulet törölle.

Käärme suhisee luonnossa. Laita kieli hampaiden taakse ja harjoittele suhisemista.

Liite 4, Satuhierontasatu

Hiiren Taikareppu

On synkkä, harmaa, pilvinen päivä. *(liikuta käsiä hitaasti yläselällä)* Ihmiset kulkevat ilmeettöminä paikasta toiseen. *(kävele sormilla hitaasti pitkin selkää)* Kaikilla tuntuu olevan kiire. *(nopeuta hieman sormilla kävelyä)* Kukaan ei huomaa taivaalla leijailevaa laskuvarjoa, *(heiluta kättä olkapäältä toiselle keinuen, ja vähitellen laske kättä selkää pitkin hitaasti alaspäin liikkuen)* tuoden mukanaan erikoisen hyppääjän.

Se on pieni hiiri, jolla on selässään reppu. *(paina kevyesti sormenpäillä selkään)* Eikä mikä tahansa reppu, vaan taikareppu. *(paina koko kämmenellä)* Hiiri on saanut tärkeän tehtävän. Sen kasvoilla värähtää veikeä virnistys *(piirrä selkään hymy)* kun se vilistää ihmisjoukkoon. *(vilistä sormilla selällä)* Se kiertää, kulkee, kummastelee, *(piirrä hiiren reittiä selkään)* katsoo ympärilleen ja ihmettelee. Näyttää siltä, että nyt on aika avata reppu tärkeä *(avaa molempien käsien sormet vierekkäin)* Siis tuumasta toimeen. Hiiri repun avaa, *(purkauksenomaisia vetoja alhaalta ylös)* ja taikapölyä ilmaan tulvahtaa. Räiskyvää punaista, rohkeutta ja rakkautta. *(purista olkapäiltä ja piirrä sydän)* Hehkuvaa oranssia lähentämään ja lämmittämään. *(sivelyä keskeltä sivuille koko kämmenillä)* Iloisena pirskahtelevaa keltaista, iloa ja naurua. *(naputtelua sormenpäillä)* Vihreää rentouttamaan ja rauhoittamaan. *(rauhallisia vetoja ylhäältä alaspäin)* Sinisiä hetkiä luovuutta ja luotettavuutta tukemaan. *(piirrä kiemuroita ja tee kevyitä taputuksia yläselkään)* Violetin sisäistä rauhaa. *(pysäytä kädet)* Vielä ripaus mustaa ja valkoista sävyttämään. *(tehdään ripaus avaamalla sormet supusta)*

Tyytyväisenä pieni hiiri katsoo ympärilleen. *(tehdään kädellä kaari yläselkään)* Värien ansiosta ihmiset nauttivat jälleen *(hellää sivelyä)* hetkistä ja tunteista aidommin ja vahvemmin. *(purista vielä kevyesti olkapäistä)* Hiiri sulkee reppunsa ja kääntyy kotiinpäin. *(vetoja reunoilta keskelle)* Vilkaistessaan taakseen se huomaa ihmisten *(piirrä hymy)* ympärillään hymyilevän. Tehtävä suoritettu. *(pysäytä kädet)*

Muokattu Leena Toimelan tekstistä ”Hiiren Taikareppu”

Laululeikit

1. Muumihumppa

<https://www.youtube.com/watch?v=9C2e9QRP0QU>

2. Jos sun lysti on

<https://www.youtube.com/watch?v=zBKZMiuyVrM>

3. Bussilaulu

<https://www.youtube.com/watch?v=7QLVvt7N-bE>

4. Sutsisatsi

<https://www.youtube.com/watch?v=pKCKY5bdIE0>

5. Pikkuiset kultakalat

<https://www.youtube.com/watch?v=AVUPewivmdg>

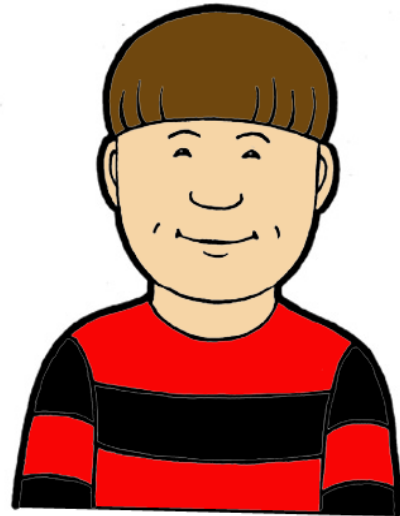

Liite 6, Tunnekuvat- ja äänet

Nauraa

<https://www.youtube.com/watch?v=8RzfZ3qpAMk>

Hymyillä

Itkeä

<https://www.youtube.com/watch?v=oL2B-AAAnsHo>

Suuttua

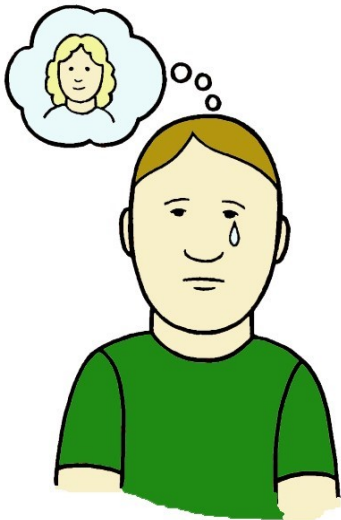
Liite 6, Tunnekuvat- ja äänet

Huutaa

Nälkä

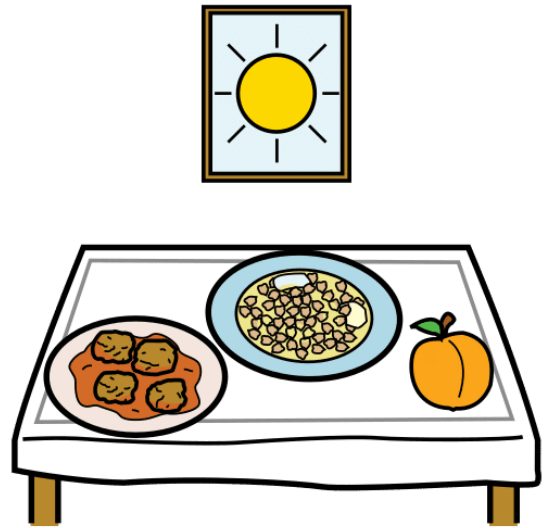
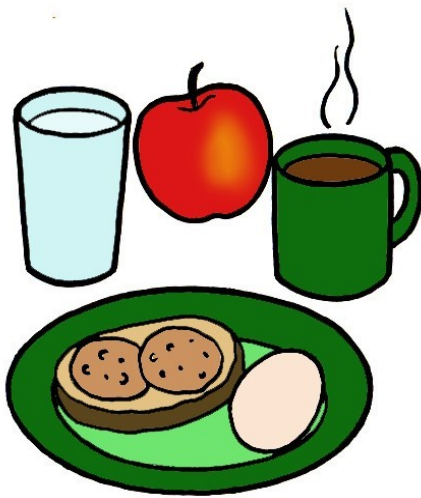

Ikävä

Halata

Liite 7, Arkirytmikuvat

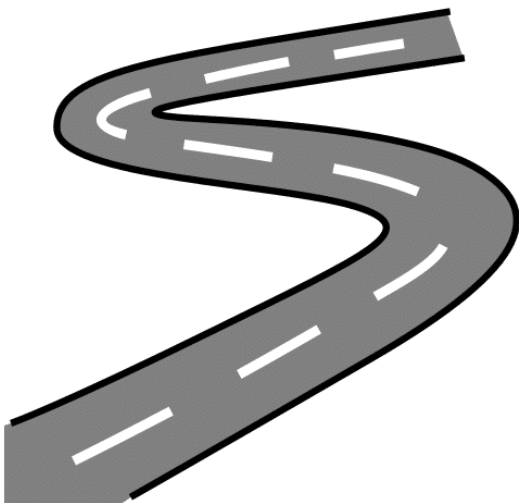
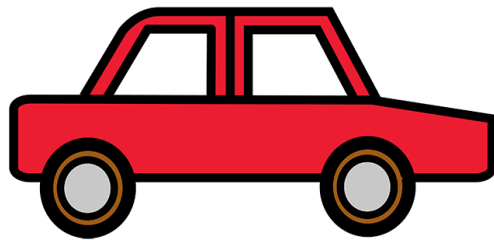
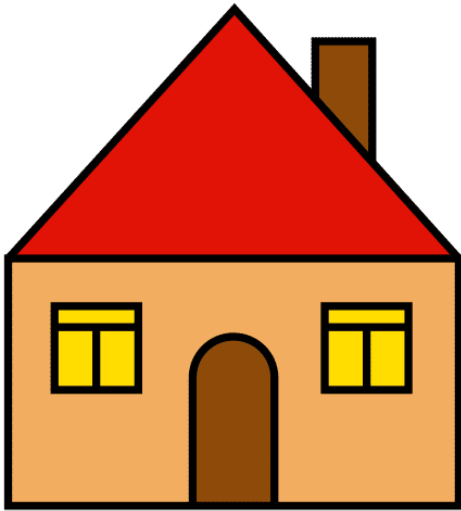

Kuvat: Papunet

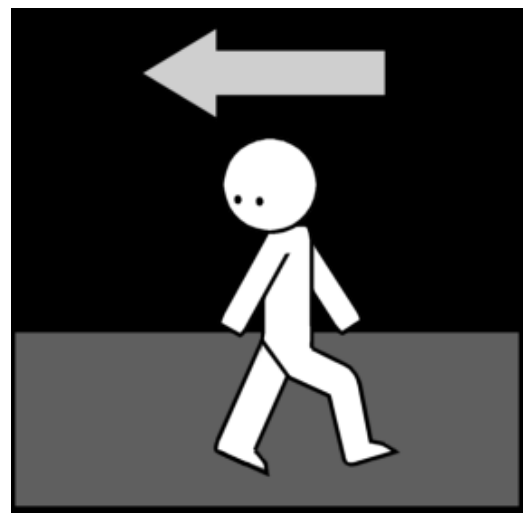
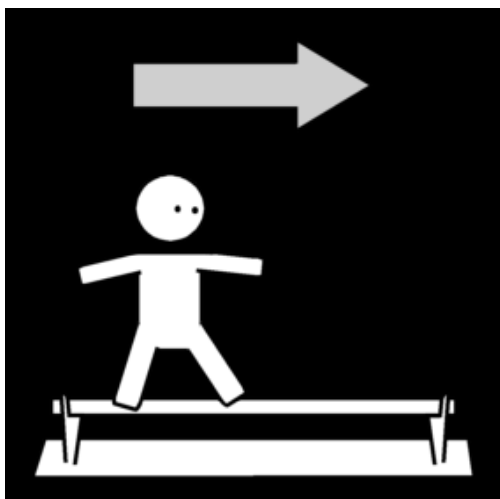
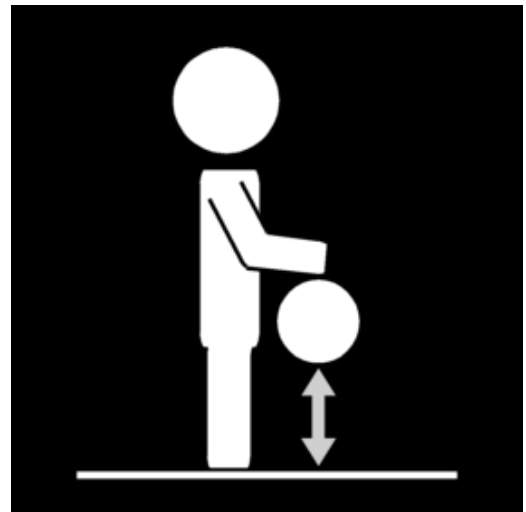
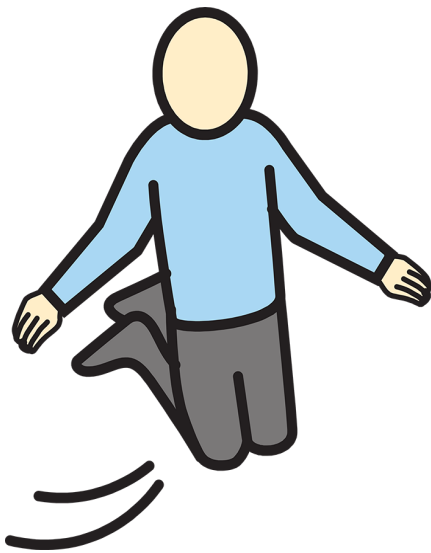
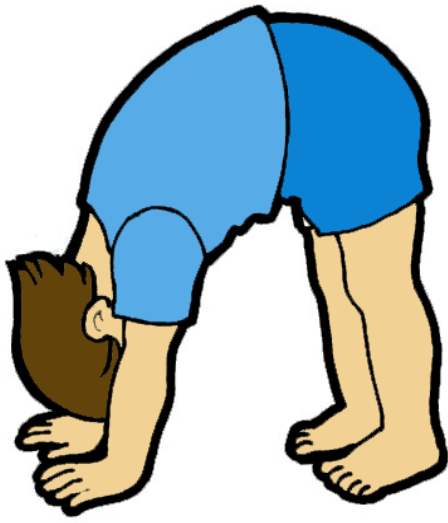
Liite 7, Arkirytmikuvat

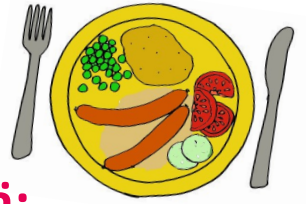
Liite 8, Lähiympäristöbingo

Liite 9, Liikebingo

Liite 10, Ruokakasvatuksen kannustustaulu

Ruoka:	Merkintä:

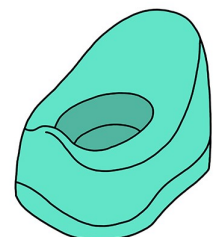
Liite 11, Kannustustaulu potalle sekä kuivaksi opettelun tueksi

Päivämäärä:

Merkintä:

Päivämäärä:	Merkintä:

Siilin satumetsä

Satumetsän puut ovat suuria
poluilla sammalta ja muhkuraisia juuria,
kivenkolossa asutaan
ja varovasti astutaan
pitkin niittyjä ja metsämaita.

Jos eteen tulee aita
sen yli kiivetään
vikkelään
jotta vielä ehditään
syvemmälle metsän syliin
kaikkiin pieniin kyliin
metsän väkeä tapaamaan
ystäviä kohtaamaan.

Siili metsään lähti
illan tullen iltatähti
taivaankannella loisti.
Siili mielessänsä toisti
tärkeitä asioita
joita
metsästä lähti hakemaan
kori käsivarrellaan
huivipäässä kallellaan.

Pienen pieniä siruja
ilon ja onnen hiluja
siili koriinsa laittoi
varovasti taittoi
pajunoksan ja kauniin kukan

niistä neuloi pienen sukan
pienelle siilipojalleen
kullalle ikiomalleen.

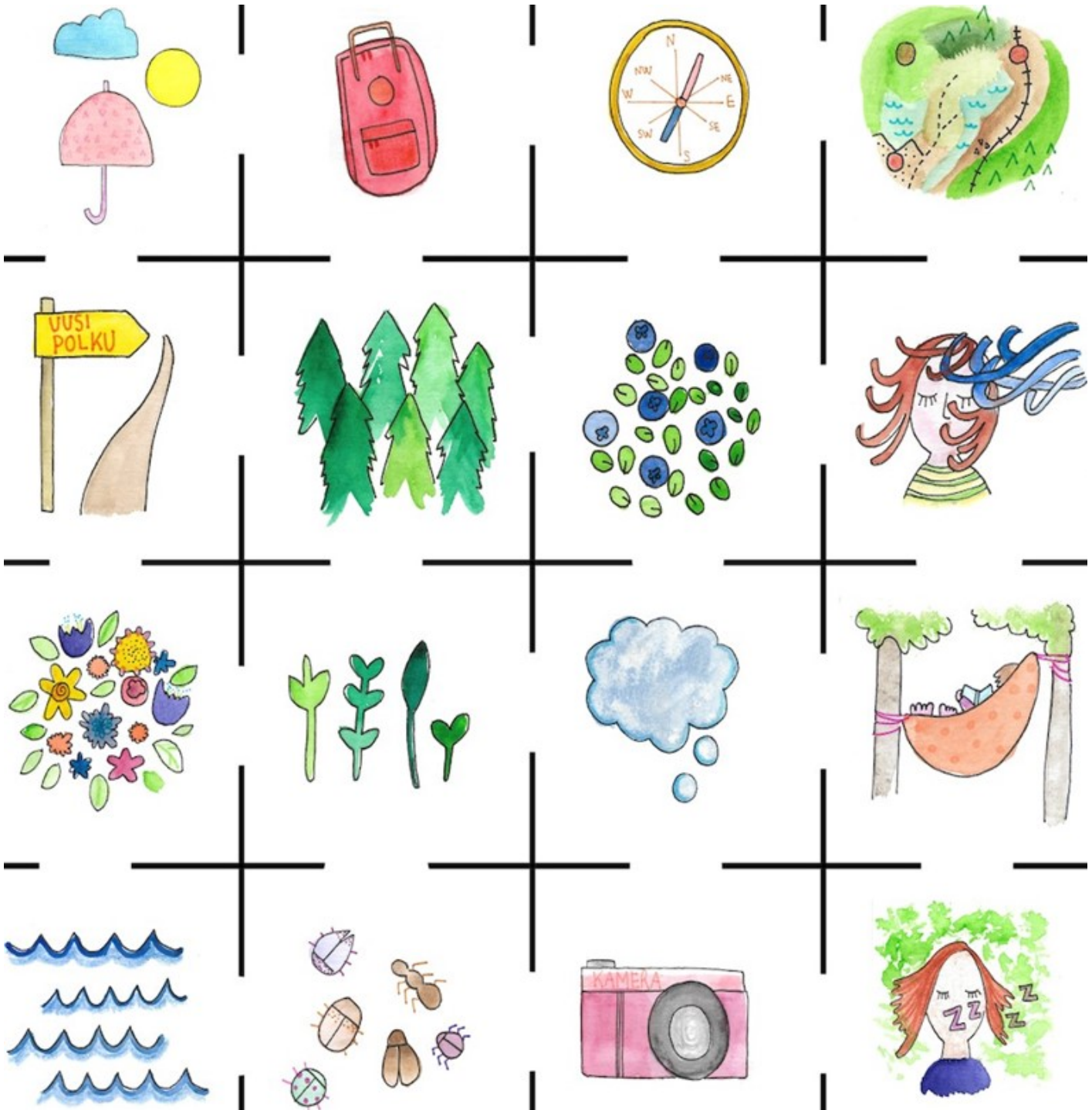
Auringon hetki kultainen
siilin aamu on aikainen.
Nukkuu vielä kaikki muut
haukottelee metsän puut.

Nyt mansikoita keräämään
kun päivä alkaa heräämään
lähtee siili iloisella mielellä
punainen muki kädessä ja vesi kielellä.

Siili tykkää maidosta
aamupuurosta aidosta
päälle mustikat ja mansikat
apilankukat ja vadelmat.

Sitten herätellään poika pieni
laitetaan kylpyvettä ja pesusieni
tuvan lattialle odottamaan lasta,
aamu aikainen on vasta
alku päivän uuden
valon, leikin, ihanuuden.

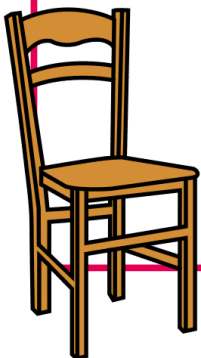
Liite 13, Tarinalabyrintti

Tuolitemppuja

Seiso tuolin edessä
Kävele tuolin ympäri
Mene tuolin alle
Laita jalat tuolin alle
Laita kädet tuolin päälle
Istu tuolille
Seiso tuolin takana
Istu tuolille ja laita jalat ristiin
Ota käsillä kiinni tuolin reunoista

Liite 15, Aakkosmuistipeli

A	A	E	E
I	I	O	O
U	U	Y	Y
Ä	Ä	Ö	Ö
K	K	T	T

Liite 15, Aakkosmuistipeli

S	S	M	M
H	H	J	J
L	L	N	N
O	O	P	P
R	R	V	V

Soittolista

1. Espanjankielinen lastenlaulu

<https://www.youtube.com/watch?v=DsRKOzGaoEM>

2. Ranskankielinen lastenlaulu

<https://www.youtube.com/watch?v=9dN4A0TvMSk>

3. Saksankielinen lastenlaulu

<https://www.youtube.com/watch?v=NF435JG91SI>

4. Englanninkielisiä lastenlauluja

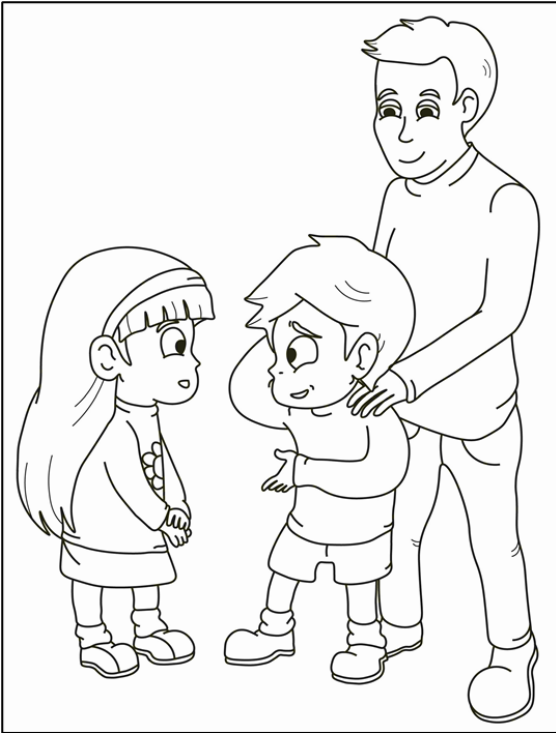
<https://www.youtube.com/watch?v=MIFljicyqII>

5. Ruotsinkielisiä lastenlauluja

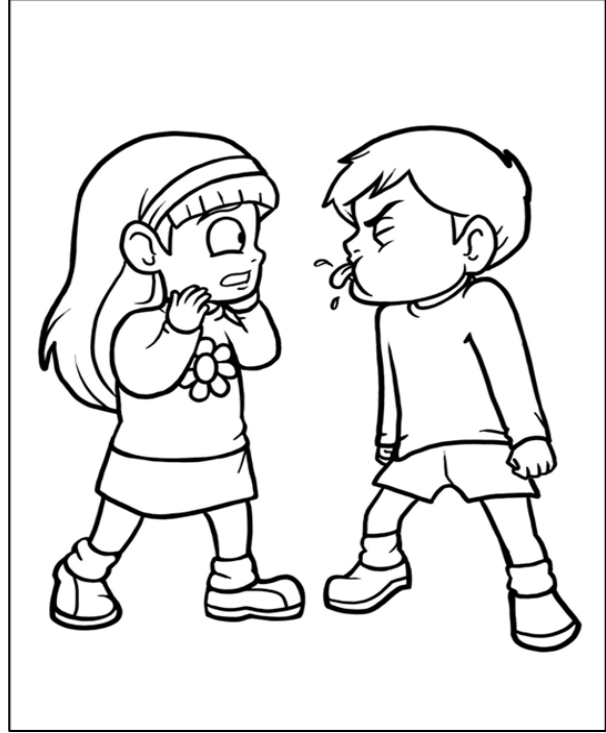
<https://www.youtube.com/watch?v=UTd5yushm0Y>

Liite 17, Kaveritaitokortit

Anteeksi pyytäminen aikuisen kanssa

Irvistää/Suuttunut toiselle

Kannustaa/Leikkiä yhdessä

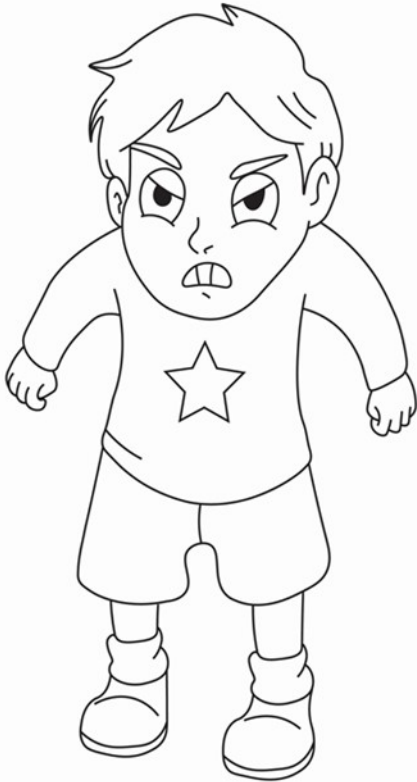
Leikkiin kutsuminen

Kaveritaitokortit: Mieli.fi

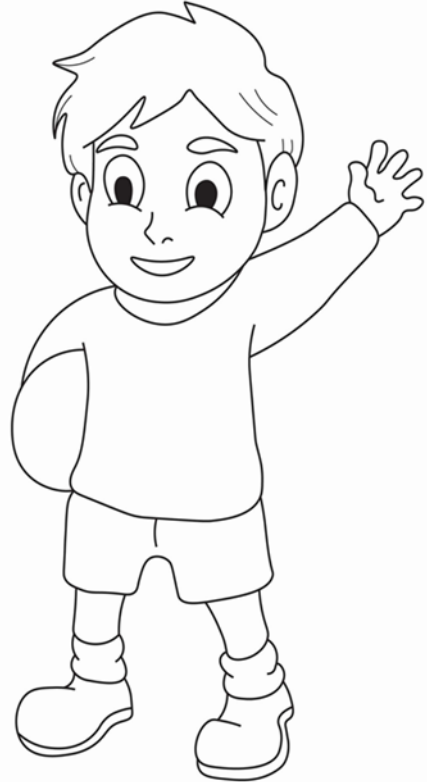
Kuvittajat: Taija Turkumäki, Viliina Koivisto

Liite 18, Miltä sinusta tuntuu, kun...?

tunnekortit

Vihainen

Iloinen

Surullinen

Riehakas

Miltä sinusta tuntuu,

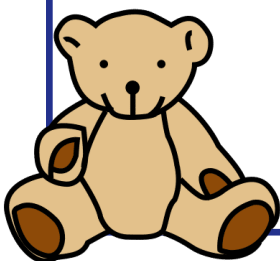
kun lempilelusi on kateissa?

kun kaveri pyytää leikkiin mukaan?

jos et pääse leikkiin mukaan?

jos eksyt huoltajasta kaupungilla tai isossa kaupassa?

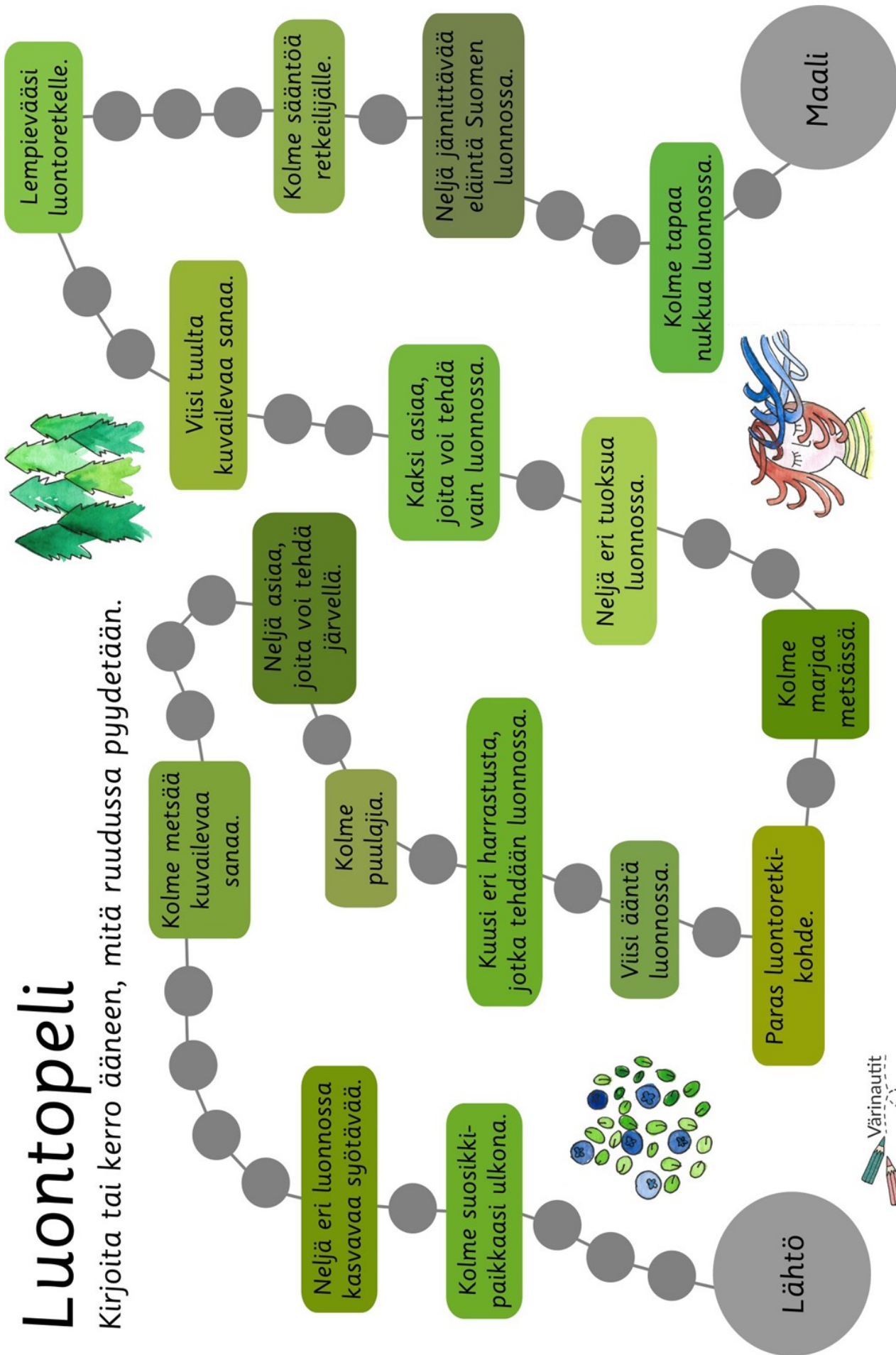
kun leikit lempilelullasi?

Liite 20, Luontopeli

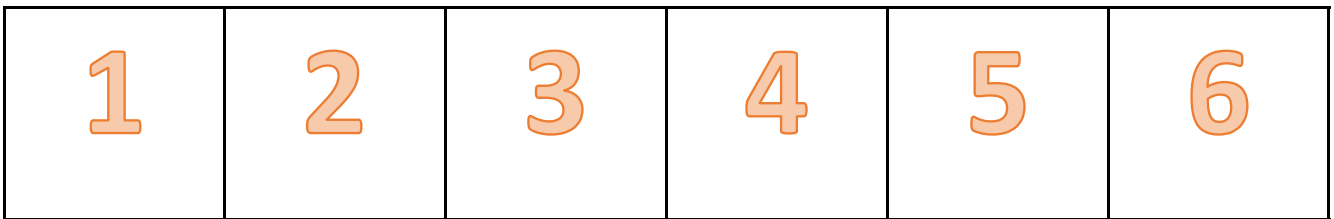
Luontopeli

Kirjoita tai kerro ääneen, mitä ruudussa pyydetään.

Liite 21, Luontopeli pelinappulat ja noppa

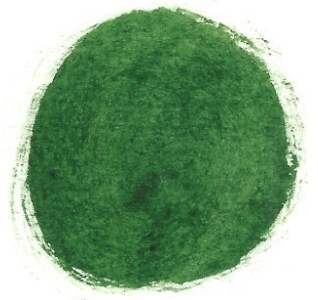
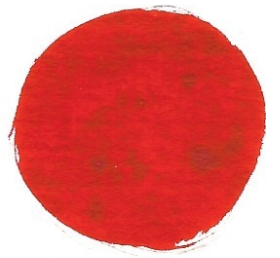
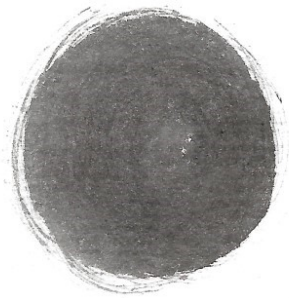
Leikkaa numerot reunoja pitkin, jotta voit käyttää numeroita nopan tavoin. Laita numerokortit pöydälle kuvapuoli alaspäin, sekoita ja nosta satunnaisesti yksi kortti. Liiku kortin näyttämän numeron verran eteenpäin pelilaudalla

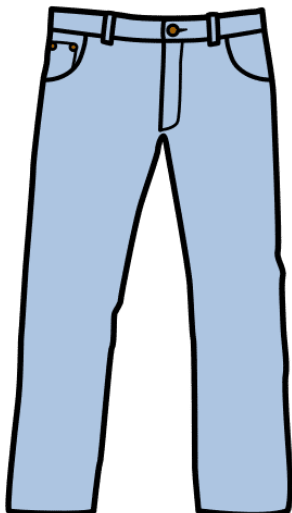
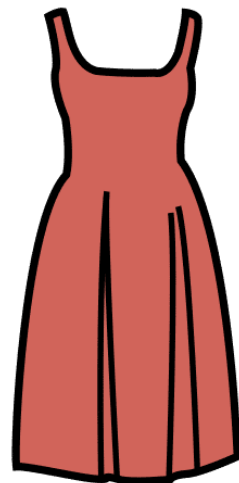
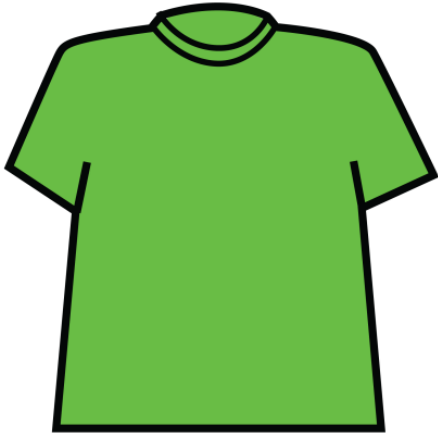
Leikkaa pelinappulat irti, jotta voit hyödyntää niitä pelissä

Liite 22, Värisuunnistus

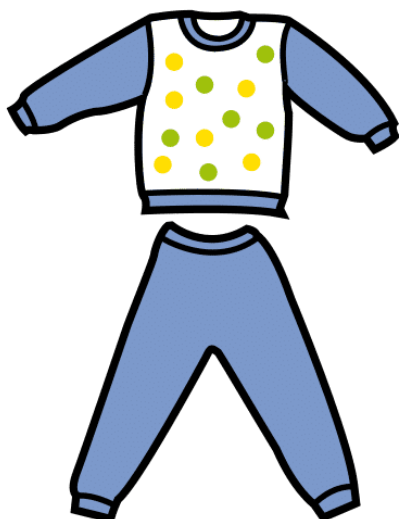
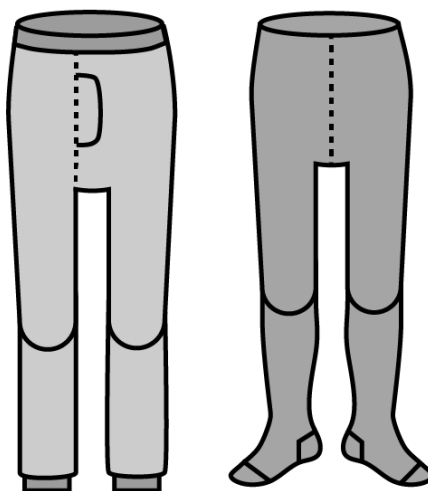
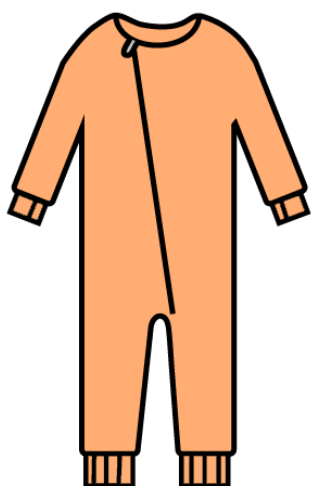

Liite 23, Mitä pukisin?

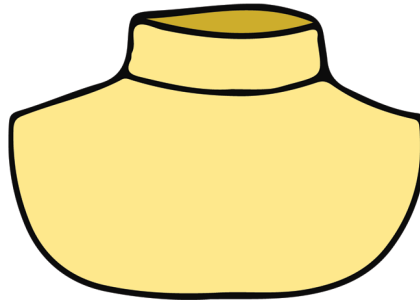

Kuvat: Papunet

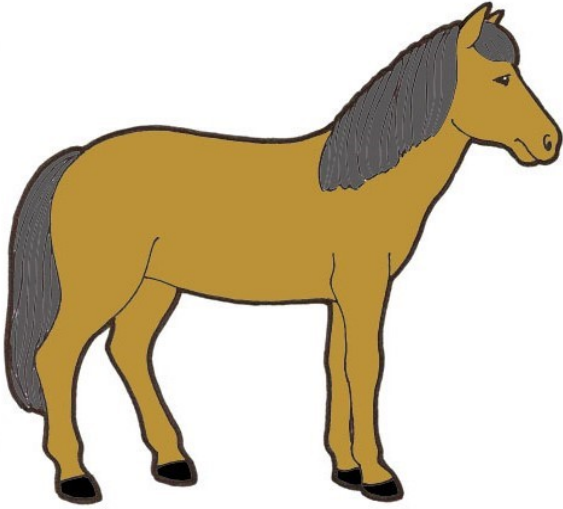
Liite 23, Mitä pukisin?

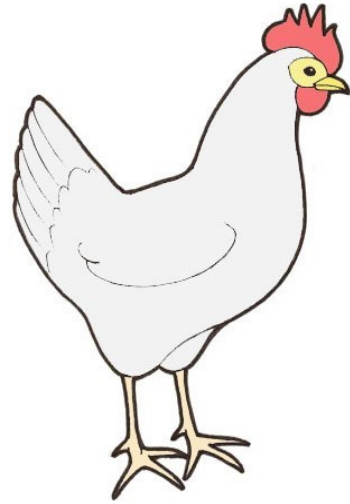
Liite 23, Mitä pukisin?

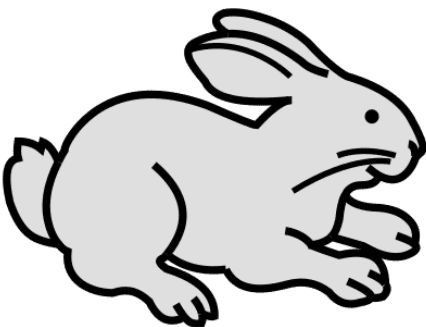
**Liite 24, Liikun kuin eläin
kuvakortit**

Laukkaa kuin hevonen

Heiluta päätäsi kuin kana

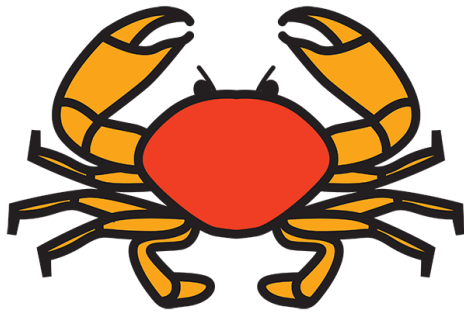
Hyppelehdi jäniksen tavoin

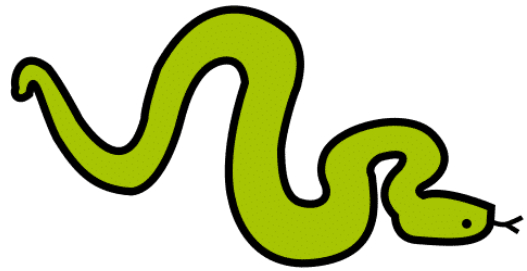
Matele hitaasti, kuten etana

Liite 24, Liikun kuin eläin

kuvakortit

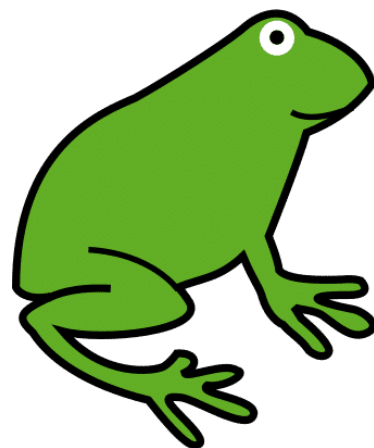
**Harjoittele rapukävelyä vatsa kattoa
kohden**

Luikertele vatsallasi käärmeen tavoin

Levitä siipesi, kuten lintu

**Loiki kuin sammakko. Mene kyykkyy ja
hypi sitten ylös ja alas**

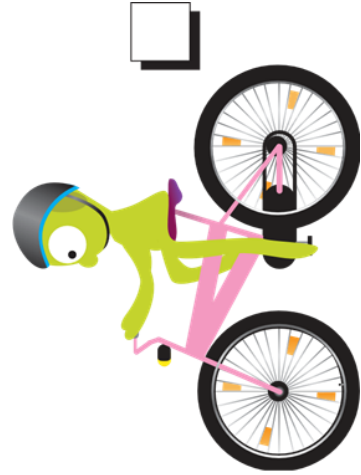
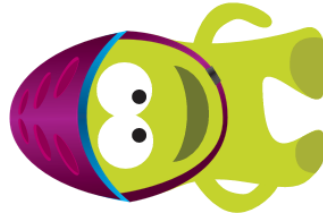
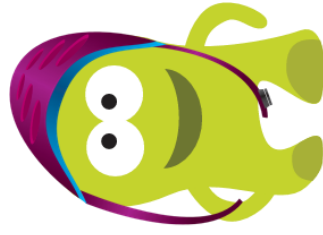
Liite 25, Liikennesäännöt haltuun

Liikennekasvatuksen vuosikello

Liite 26, Liikennesäännöt haltuun
tehtävät

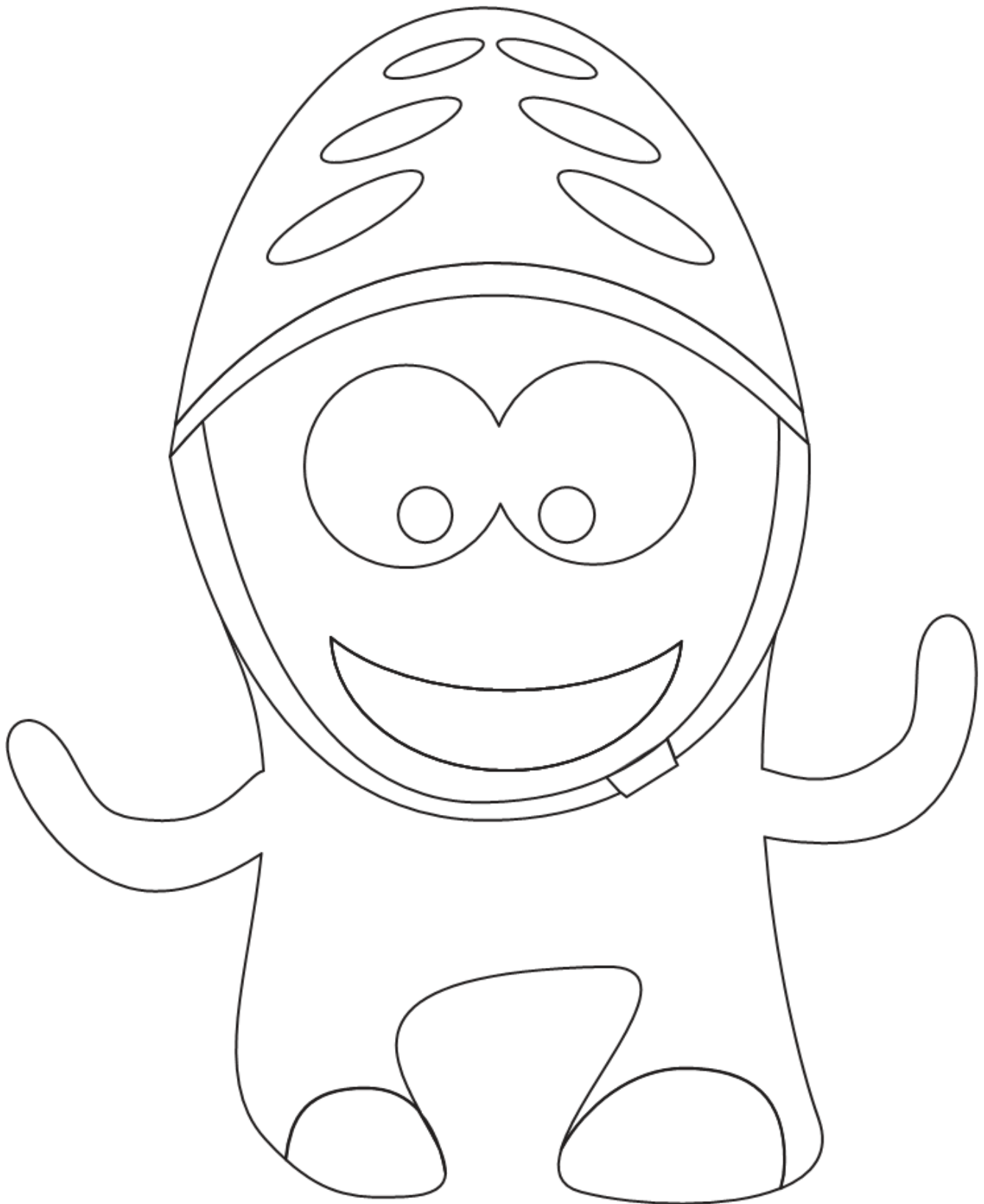
Kumpi on turvallista?
Valitse oikea vaihtoehto

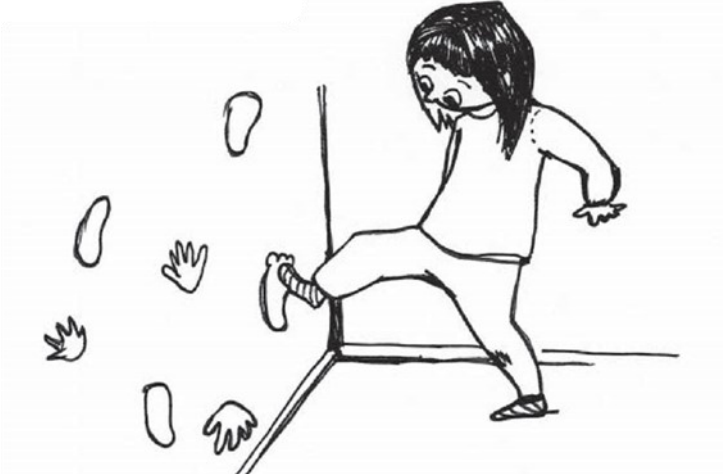
**MISSÄ PAIKOISSA ON TURVALLISTA
LEIKKIÄ?**

Liite 26, Liikennesäännöt haltuun
värityskuva

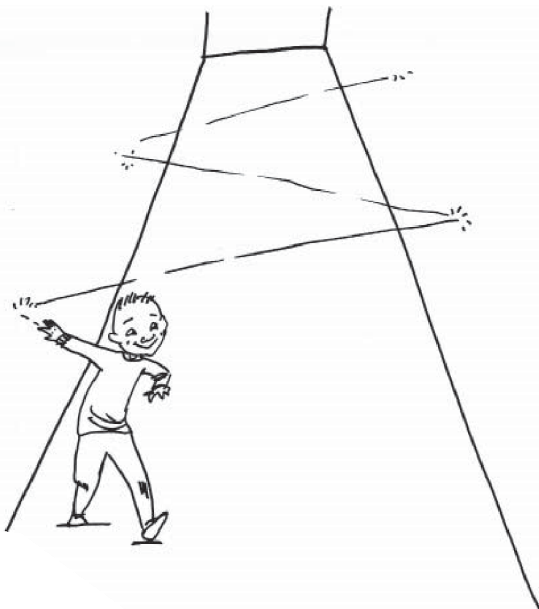
jumppakortit

Kosketa seinään käsillä ja jaloilla vuorotellen

Taputa käsiä yhteen edessä ja takana, samalla kävellen

Kulje eteenpäin siksak-kävelyä ja kosketa välillä seinään

Mene selällesi ja polje kuvitteellista pyörää, vaihtelee nopeutta